

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิของประชาชน ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุดได้แก่สิทธิในการรับรู้และสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจาก เจตนารมณ์สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการให้ประชาชนได้มีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตตามที่ปัจเจกบุคคลต้องการ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้บุคคลสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสกำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตตามที่ชอบ และสิทธิส่วนบุคคลจะเป็นหลักประกันให้บุคคลได้มีโอกาสดำเนินชีวิตตามที่เลือก เช่นนั้น

สิทธิในการรับรู้ (The Right to Know) หรือสิทธิของประชาชนที่จะให้เข้ามาซึ่งข่าวสาร หมายถึงสิทธิของปัจเจกชนที่จะรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เขามีส่วนเกี่ยวข้อง และมีความสนใจ (ครุฑี หิรัญรักษ์ : 2529) สิทธิในการรับรู้ยังรวมถึงสิทธิของประชาชนที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือให้ประชาชนได้รับสิทธิดังกล่าวในทางปฏิบัติ (ปรัชญา เวสารัชช : 2531)

สิทธิส่วนบุคคล (The Right of Privacy) หรือสิทธิของบุคคลที่จะปกปิดข่าวสารที่เป็นเรื่องของตนเอง หมายถึงสิทธิของปัจเจกชน กลุ่มคน หรือสถาบัน ในการตัดสินใจเพื่อตนเองว่าข้อมูลส่วนตัวเรื่องใด สามารถเผยแพร่ไปยังคนอื่น ๆ ได้ด้วยวิธีใด และเมื่อใด (Westin 1970 : 7 อ้างถึงใน Roger Homan : 1991) หรือคือการควบคุมข้อมูลข่าวสารโดยตนเองในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามธรรมดาทั่วไป (Michael Argues 1984 : 135 อ้างถึงใน Roger Homan : 1991)

สิทธิในการรับรู้ มีประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะ เป็นสิทธิที่เอื้อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารประกอบการวินิจฉัยเพื่อ

แสดงความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจที่รอบคอบ เป็นภารกิจที่สำคัญของประชาชนในสังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการปกครองโดยประชาชนทุกคน

นอกจากนี้ สิทธินี้ยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นหลักประกันเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารของสื่อมวลชนอีกด้วย เนื่องจากสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการเสนอข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ดังที่ กุลพล พลวัน (2532) กล่าวไว้ว่า

"เสรีภาพของสื่อมวลชนในการแสวงหาข่าวสาร... มีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับเสรีภาพของประชาชนในการได้รับข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กล่าวคือประชาชนในประเทศใดได้รับหลักประกันสิทธิเสรีภาพในการได้รับข่าวสารข้อมูล หรือการแสดงความคิดเห็นมากเท่าใด สื่อมวลชนก็ย่อมมีเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารอย่างกว้างขวางมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อจะได้เสนอข้อมูลและความคิดเห็นให้แก่ประชาชนให้มากที่สุด"

สิทธิส่วนบุคคล มีประโยชน์ต่อชีวิต โดยเฉพาะปัจเจกชนในสังคมประชาธิปไตย เช่นเดียวกับสิทธิในการรับรู้ เมื่อบุคคลสามารถมีภาวะส่วนตัว นั้นหมายถึง การมีเสรีภาพที่จะคิดและกระทำ ทั้งในสิ่งที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างจากสังคมนอกรอบข้างภายในขอบเขตส่วนตัวของตนเอง การมีเสรีภาพที่จะเลือกกระทำสิ่งใด ๆ ได้ โดยที่ความเคลื่อนไหวของเขามิควรต้องถูกสื่อมวลชนนำปราชยานต่อสาธารณชน ช่วยทำให้ปัจเจกชนมีสภาพจิตใจที่ดี "บุคคลรู้สึกขาดความผ่อนคลายทันทีที่รู้ว่ามิใช่อื่นที่รู้จักคนเฝ้ามองอยู่" (Westin., 1970 อ้างถึงใน วิมลสิทธิพรยางกูร : 2526) และที่สำคัญคือ หากปัจเจกชนไม่มีสิทธิแม้ในชีวิตส่วนตัวของตัวเอง สิทธิอื่น ๆ ก็จะไม่มีความหมายอีก

ด้วยความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพัฒนาการคุ้มครองสิทธิทั้งสองเพื่อประโยชน์ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย แต่สิทธิทั้งสองกลับขัดแย้งกันเองเมื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ สิทธิหนึ่งเป็นใบเพื่อปิดข่าวสาร สิทธิหนึ่งเป็นใบเพื่อเปิดเผยข่าวสาร ดังนั้นการพัฒนาสิทธิทั้งสองให้เป็นไปด้วยดี จึงน่าจะต้องมีการพัฒนาการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างสิทธิทั้งสองด้วย

การพัฒนาการคุ้มครองสิทธิทั้งสอง มีจุดเริ่มต้นในประเทศทางตะวันตก

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสิทธิในการรับรู้ผูกพันกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก การพัฒนาการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้จึงมีมากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เริ่มมีรากฐานมั่นคงในประเทศตะวันตก หลังจากที่ประชาชนในประเทศเหล่านั้นสามารถช่วงชิงอำนาจจากชนชั้นปกครอง เป็นผลสำเร็จ

กฎหมายรับรองเสรีภาพในการข่าวสาร มาจากการรวบรวมแนวคิดทางกฎหมายในเรื่องสิทธิของประชาชนที่จะรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับรัฐบาลของตน (Heather MacNeil, 1992) อเมริกานับเป็นประเทศแรกที่สามารถพัฒนากฎหมายเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการข่าวสารได้สมบูรณ์ที่สุด โดยรับรองไว้ในกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐบาลหรือรัฐสภาจะเสนอกฎหมายอื่นใดมาครัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในสหรัฐอเมริกาไม่ได้ (อรรถสิทธิ ชื่นสงวน : 2532) ขณะที่ในประเทศอื่น ๆ เพียงแต่ตราเป็นกฎหมายย่อยเท่านั้น

หลังจากสิทธิในการรับรู้เป็นที่ยอมรับและได้รับการคุ้มครอง เสรีภาพทางข่าวสารเริ่มมีมากขึ้น ผิดกับที่เทคโนโลยีการพิมพ์และอุปกรณ์เกี่ยวกับการข่าวสารได้เจริญขึ้น ช่วยให้การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากชีวิตส่วนตัวของปัจเจกชนเป็นไปอย่างง่ายดาย เป็นผลให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลรุนแรงมากขึ้น โดยที่ขณะนั้นคำว่าสิทธิส่วนบุคคลยังไม่มีใครรู้จักและไม่มี การคุ้มครอง

กฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เริ่มต้นมาจากบทความเรื่อง "The Right of Privacy" โดย Louis D. Brandeis กับ Samuel D. Warren กล่าวถึงกรณีสื่อมวลชนละเมิดความเป็นส่วนตัวมากขึ้น แต่เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองโดยเฉพาะ ศาลจึงอาศัยการตีความกฎหมายเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น เช่นกฎหมายหมิ่นประมาท กฎหมายละเมิด รวมทั้งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิเสรีภาพ มาคุ้มครองปัจเจกชน ซึ่ง Louis D. Brandeis และ Samuel D. Warren ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่ศาลพยายามจะปกป้องให้ปัจเจกชนเหล่านั้น เรียกว่า "The Right of Privacy" คำว่า "สิทธิส่วนบุคคล" จึงปรากฏขึ้นครั้งแรกในบทความชิ้นนี้เอง

การพัฒนาการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้ดำเนินต่อมา และเป็นไปในแนวทางที่จะพยายามกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนออกจากสิทธิในการรับรู้ จนปัจจุบัน สามารถสรุปลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากแนวการพิจารณาของศาลได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การบุกรุกหรือลักลอบถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัว

2. การนำเรื่องส่วนตัวออก เผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต
3. การเผยแพร่ เรื่องส่วนตัวอันผิดความจริง
4. การใช้ชื่อ รูป และ เรื่องส่วนตัว เพื่อการค้าและโฆษณา โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ตรงกับที่ได้รับอนุญาต

การพัฒนาการคุ้มครองสิทธิทั้งสองในประเทศไทย

สิทธิในการรับรู้ในประเทศไทย เริ่มมีการคุ้มครองมานานแล้ว ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับแรก (ลงวันที่ 10 ธันวาคม 2475) ซึ่งบัญญัติรับรองเสรีภาพในการพูด การเขียน และการโฆษณา ไว้ในมาตรา 14 และปรากฏตลอดมาจนในรัฐธรรมนูญฉบับฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พ.ศ. 2521

แต่ก็มีนักกฎหมายตั้งข้อสงสัย เกิดว่า "บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการพูด การเขียน และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติรับรองอย่างชัดแจ้งถึง เสรีภาพของประชาชนในการแสวงหาข่าวสารหรือข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาข่าวสารจากทางราชการเหมือนดังที่หลายประเทศได้มีกฎหมายรับรอง เสรีภาพของประชาชนในเรื่องนี้ไว้อย่างชัดแจ้ง" (กุลพล พลวัน : 2532)

และนอกจากนั้น ยังมีเงื่อนไขต่าง ๆ ของบทบัญญัติกฎหมายมาจากัด เสรีภาพสื่อมวลชนอีก เช่น การทำให้สิทธิรัฐบาลในการสั่งระงับข่าวหรือสั่งปิดหนังสือพิมพ์ หากเห็นว่าการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ หรือกระทบกระเทือนศีลธรรมอันดีงาม

สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าสภาพสิทธิในการรับรู้ในประเทศไทยยังมีปัญหาอยู่ การรวมตัวบรรดาสื่อมวลชน นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียกร้องให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ เช่นการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิก พร. 42 และ พร. 17 เป็นพลังกระตุ้นอันสำคัญที่ทำให้รัฐบาลต้องเร่งจัดการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวในที่สุด นับว่าปัญหาในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลยังพอมองเห็นความสำเร็จในการแก้ไขบ้าง

สิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย ไม่มีทั้งการยอมรับอย่างชัดเจนในทางกฎหมาย และไม่มีทั้งการรวมตัวรวมพลัง เพื่อกำหนดให้รัฐบาลจัดการแก้ไข อย่างเช่นในกรณีของสิทธิในการรับรู้ จัดเป็นเรื่องที่ต้องเร่งศึกษาหาทางแก้ไขโดยด่วนที่สุด

ซูชีพ บิดตะลิวรี (พ.ศ. 2525) สรุปลงในการศึกษาจากเอกสารว่ากฎหมายไทยยังไม่สามารถคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้อย่างกฎหมายตะวันตก ซึ่งเมื่อสอบถามเพิ่มเติมจากนักวิชาการด้านกฎหมาย อ.สุธรรม อยู่ในธรรม แห่งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้รับคำยืนยันว่าขณะนี้ (ตุลาคม พ.ศ. 2537) ก็ยังไม่มียกเว้นสิทธิส่วนบุคคลในไทย แม้จะมีกฎหมาย ละเมิดตามมาตรา 420 ก็ไม่สามารถจะตีความให้คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้ เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระบุว่าประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเท่านั้น ซึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญไม่ได้รับรองการมีอยู่ของสิทธิดังกล่าว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็ไม่ควรมีความผิดตามกฎหมายละเมิด สอดคล้องกับ กุลพล พลวัน (2532)

"สำหรับในประเทศไทยนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิในชีวิตส่วนตัวไว้โดยเฉพาะ เหมือนต่างประเทศ การพิจารณาเรื่องนี้จำเป็นต้องพิจารณาจากหลักกฎหมายทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องละเมิด ประกอบกับความตื่นตัวในเรื่องการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในประเทศไทยยังมีไม่มากนัก ดังนั้น **คำพิพากษาฎีกาที่กล่าวถึงสิทธิในชีวิตส่วนตัวเคยทรงจึงยังไม่ปรากฏ**"

แม้จะมีปัญหาทางด้านกฎหมายมากกว่าสิทธิในการรับรู้ แต่ไม่ปรากฏการเคลื่อนไหวใด ๆ เพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไข และไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก

อาจเป็นเพราะว่า ผู้เสียหายจากกรณีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นเพียงปัจเจกชนธรรมดา ไม่ได้เป็นกลุ่มอาชีพ (เช่น สื่อมวลชน) ที่สามารถรวมตัวกันเพื่อเพิ่มพลังในการต่อรองได้ อย่างในกรณีของสิทธิในการรับรู้ อีกทั้งปัจเจกชนธรรมดาอาจไม่มีเครื่องมือที่สามารถจะตอบโต้กับบรรดาหนังสือพิมพ์ที่มีปากกาเป็นอาวุธ จึงต้องปล่อยให้เรื่องค่อย ๆ เจียบหายไปเอง แม้จะมีบ้างที่ตอบโต้ฟ้องศาล แต่ก็คงไม่มีหนังสือพิมพ์ไหนมารายงานข่าว เว้นแต่เป็นเรื่องของผู้มีชื่อเสียง (และคงเป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์นั้นไม่ได้เป็นผู้ละเมิดเอง) กรณีเช่นนี้เราจึงอาจได้เห็นปรากฏานข่าวบ้าง เช่น กรณี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวหา ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยรายงานข่าวอาการป่วยขณะที่นอนรักษาตัวในโรงพยาบาลอย่าง

ละ เอี้ยจจนเกินบาบ หรือกรณีที่คาราภาพยนตร์ จอห์นนี่ แอนโพนเน่ ฟ้องร้องหนังสือพิมพ์กรณีที่มี การนำภาพถ่ายไปใช้ในการโฆษณาสินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต จนเป็นเหตุให้ถูกบริษัทโฆษณาอีก บริษัทหนึ่ง เพิกถอนสัญญาว่าจ้าง

นอกจากนั้น เราอาจพบการรายงานข่าวการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากหนังสือพิมพ์ ฉบับอื่นที่นำละเมิด เมค เช่นกรณีที่หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งพาดหัวข่าวครีกริมว่ามีเด็ก เล็ก 2 คน แอบหนีตามกันแบบคู่รัก กลายเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์กันทั่วเบทั้งนักสังคมศาสตร์ นักจิตวิทยา ฯลฯ ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็ได้นำมาลงข่าวต่อเนื่องมาเรื่อย เพราะมีผู้ให้ความสนใจประเด็นนี้ มาก แต่เมื่อวารสารฉบับหนึ่งติดตามมาพบปะพูดคุย สัมภาษณ์ญาติ และเด็ก เล็ก 2 คนที่ตกเป็น ข่าว กลับพบข้อเท็จจริงว่าเรื่องที่เป็นข่าวครีกริมนั้นเป็นเรื่องเข้าใจผิดกันมาเอง จริง ๆ แล้วเด็ก เล็ก เพียงไม่กี่ขวบขนาดนั้นเพียงแค่ว่ากันเล่นไกลจากบ้าน ในกรณีเช่นนี้หากวารสาร ฉบับดังกล่าวไม่ติดตามข้อเท็จจริงมาเสนอ ก็คงเข้าใจผิดไปตลอด เพราะทางญาติเด็ก ๆ ไม่คิดจะตอบโต้ บล๊อชให้เรื่องค่อย ๆ ระบายเอง แม้จะต้องอับอายเพราะเรื่องดังกล่าว ในขณะที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็ไม่เคยมาสัมภาษณ์เอาความจริง ได้แต่ทำการวิพากษ์วิจารณ์ของคน ในวงการต่าง ๆ มาเหยยอเสนอให้ประชาชนติดตามซื้ออ่านต่อไปเรื่อย ๆ

เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นปัญหาที่ทุกคนทุกฝ่ายควรเร่งหาทางแก้ไข เพื่อ คุ่มครองบัง แจกชนจากการถูกขูดขูดข้อมูลส่วนตัวมาเป็นข่าว โดยบรรดานักธุรกิจหนังสือพิมพ์ หรืออย่างน้อย เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดกรณีดังกล่าวแก่ตนเองและคนในครอบครัวเป็นรายต่อไป

แนวทางการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้และสิทธิส่วนบุคคล

การแก้ไขด้านกฎหมาย เพียงพอหรือไม่ต่อการแก้ปัญหา?

การแก้ไขทางด้านกฎหมาย เป็นวิธีการที่มองเห็นแนวทางได้ชัดเจนดี แต่ก็ เป็น หน้าทีของนักกฎหมายที่จะดำเนินการดังกล่าว แต่ควรจะต้องหาข้อมูลในเรื่องสิทธิทั้งสองจาก การศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์อื่น ๆ ด้วย เพราะสภาพบัญญัติกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว คงไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาได้ เช่นตัวอย่างจากการวิจัยของ Kyo Ho Youm ที่พบว่า แม้ประเทศญี่ปุ่นจะมีบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องหมิ่นประมาทเหมือนประเทศสหรัฐ (เนื้อหาและใจ ความเหมือนกัน) แต่การพิจารณาตีความหมิ่นประมาทในศาลญี่ปุ่น กลับเป็นไปเพื่อคุ้มครองสื่อมวลชนมากกว่าบัง แจกชนที่ถูกละเมิด ทำให้สื่อมวลชนไม่เคารพเกรงกลัวในกฎหมายนี้ จึง

ปรากฏการณ์หนึ่งประมาทเป็นจำนวนมากตามหน้าหนังสือพิมพ์แต่มีจำนวนผู้ฟ้องร้องต่อศาลน้อย

เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการนำหลักการที่แม้จะเข้าได้ผลในสังคมหนึ่ง แต่เมื่อใช้ในอีกสังคมหนึ่งที่แตกต่างก็อาจไม่ได้ผลเลย

คั้งนี้การศึกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาสิทธิทั้งสองจึงต้องพิจารณาบริบททางสังคมด้วย ว่าควรจะพัฒนาอย่างไรให้ได้ผล และควรคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนในสังคมนั้น เป็นสำคัญ เพื่อความเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่ก็ต้องอาศัยแนวคิดของตะวันตกมาประยุกต์บ้าง "คั้งที่เรามีอยู่นั้น เป็นการรวบรวมมาจากประสบการณ์ของฝรั่ง เมื่อมาใช้กับสังคมไทยแล้วอาจไม่เหมาะ แต่อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้ปฏิบัตินำมาปรับปรุงแนวทาง หรือสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเหมาะสมหรือไม่" (พีระ จีระสภณ : 2535 อ้างถึงในสมาคมกัหนังสือพิมพ์ : 2536 . หน้า64)

สิทธิการรับรู้ในสังคมไทย

คั้งที่กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายไทยยอมรับสิทธิในการรับรู้มานับแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรก แม้จะมีปัญหาอยู่บ้าง ก็สามารถรวมตัวเพื่อเพิ่มหลังการต่อรองกับรัฐบาล ซึ่งก็ได้ผลพอสมควร แต่มองอีกด้านหนึ่ง สื่อมวลชนมีความตระหนักรู้เพียงใดว่าการแสวงหาข่าวสารของคนนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน เพราะหากสื่อมวลชนไม่มีความสำนึกในฐานะที่เป็นคนของประชาชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักแล้ว ก็ไม่คู่ควรที่จะได้รับเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารอันมีพื้นฐานจากสิทธิในการรับรู้ที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เพราะน่าสงสัยว่าหากมีเสรีภาพมาก ๆ คั้งเช่นประเทศในตะวันตกแล้ว ประชาชนเจ้าของสิทธิในการรับรู้จะได้ประโยชน์จริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ที่ทาให้ประกอบอาชีพได้สะดวกขึ้น

ในเรื่องของสิทธิในการรับรู้ ยังขาดรายงานการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ขณะนี้ว่า สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเพียงไร และอย่างไร การวิจัยนี้จึงมุ่งจะศึกษาสิทธิในการรับรู้ในปัญหาที่ว่า

-ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสนองสิทธิในการรับรู้ของหนังสือพิมพ์ ?

สิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย

คั้งที่กล่าวมาแล้วว่าสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทยมีทั้งกฎหมายรับรอง และประ

ชาชนาไม่ค่อยตื่นตัวในเรื่องนี้ จึงควรศึกษาในหลายแง่มุมเพื่อช่วยทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น Edward Diener และ Rick Crandall (1978) กล่าวว่าความคิดเห็นในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ที่น่าสนใจว่าคนไทยจะมีความคิดเห็นในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร การวิจัยจึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลในปัญหาที่ว่า

-ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

- . ประชาชนควรมีสิทธิส่วนบุคคลในการปกปิดข้อมูลส่วนตัวเพียงใด และในเรื่องใดบ้าง
- . บุคคลสาธารณะควรมีขอบเขตในเรื่องส่วนตัวแตกต่างจากประชาชนหรือไม่ และอย่างไร
- . หนังสือพิมพ์ตอบสนองต่อสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

และนอกจาก เว็บบททางสังคมแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นอีกหรืออันที่จะมีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

การที่หนังสือพิมพ์ซุกคู้ยโจมตีเรื่องกรรขาน้อยของ พล อ. สุนทร คงสมพงษ์ อย่างครึกโครม แต่ไม่ค่อยเสนอข่าวเรื่องที่กรรขานของ นายชวน หลีกภัย ใช้นามสกุลใหม่เหมือนกัน ปรากฏการณ์นี้เป็นเพราะเหตุใด

เหตุการณ์ทั้งสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรรขานเหมือนกัน เป็นไปได้หรือไม่ว่า ภาวลักษณะที่แตกต่างกันของ พล อ.สุนทร กับนายชวน ทำให้หนังสือพิมพ์มีแนวทางการเสนอข่าวแตกต่างกัน

กรณี พล อ.สุนทร มีภาวลักษณะเป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นผู้ใช้อำนาจ ซึ่งประชาชนไม่ค่อยชอบ หนังสือพิมพ์จึงโจมตีในเรื่องนี้ได้อย่างเต็มที่ เพราะแน่ใจว่าประชาชนคนอ่านจะสนุกสนานกับเรื่องส่วนตัวที่ซุกคู้ยมา

แต่กรณีของนายชวน มีภาวลักษณะที่เป็นคนสมถะ ใจซื่อ มือสะอาด เป็นที่ชื่นชอบของประชาชน หนังสือพิมพ์จึงไม่ค่อยกล้าซุกคู้ยเอาเรื่องส่วนตัวมาโจมตี เพราะหากประชาชนไม่เห็นด้วย ก็อาจไม่พอใจและหันมาเกลียดหนังสือพิมพ์หรือเลิกซื้อหนังสือพิมพ์นั้น ๆ ไปเลย

จากกรณีดังกล่าว การวิจัยนี้จึงสนใจจะศึกษาอิทธิพลของภาวลักษณะที่มีต่อการประเมินเหตุการณ์สิทธิส่วนบุคคล ในปัญหาที่ว่า

-ภาพลักษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งผู้ละเมิดและผู้ถูกละเมิด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ประเมินเหตุการณ์หรือไม่ อย่างไร ?

รวมปัญหาวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรในหัวข้อต่อไปนี้

- ประชาชนควรมีสิทธิส่วนบุคคลในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวเพียงใด และในเรื่องใดบ้าง
- บุคคลสาธารณะควรมีขอบเขตในเรื่องส่วนตัวแตกต่างจากประชาชนทั่วไปหรือไม่ อย่างไร
- หนังสือพิมพ์ตอบสนองต่อสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิในการรับรู้อย่างไร

2. ภาพลักษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งผู้ละเมิดและผู้ถูกละเมิด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ประเมินเหตุการณ์หรือไม่ อย่างไร